

Dudás Károly emlékező beszéde Szúnyogh Sándor szobránál

Kedves Barátaim!

Ahogy haladunk előre az időben, mindegyre szaporodnak körülöttem író- és festőbarátaim szobrai, emléktáblái, sírkövei: Herceg Jánosé Zomborban, Fehér Ferencé Újvidéken, Podolszki Jókáé és Vajda Gabié Bácsfeketehegyen, Gion Nándoré Szenttamáson, Koncz Istváné meg Dobó Tihaméré Magyarokizsán, Cs. Simon Istváné Csókán, Kopeczky Lászlóé és Szalma Lászlóé Szabadkán, Czine Mihályé és Hornyik Miklóse Budapesten, Szúnyogh Sanyié és Gálics Pistáé itt, Lendván...

Nemrég még eltökélten jártuk ezt az Isten áldotta vagy verte Kárpát-medencét, menet közben egymáshoz ért a vállunk, a szívünk, máskor meg férfivigasztaló borok mellett hajnalokba nyúló beszélgetéseket-vitákat bonyolítottunk a világ, de mindenek előtt nemzetünk és kisközösségeink rosszul vagy kevésbé rosszul alakuló dolgairól, aztán egyszer csak szólt Valaki odafönről, intézkedett, s Ők sírkövekké, emléktáblákká, szobrokká magasodtak-merevedtek...

A halálát követő 14. esztendőben barátai, tisztelői jóvoltából Alsólendván szobrot kap Szúnyogh Sándor költőbarátom is. Amikor e sorokat írom, még nem tudhatom, hogy milyen lesz a szobor: Sanyi szoborarcán ott lesz-e az a senki máséval össze nem téveszthető huncutkás-jóságos mosoly, amelyre mi még oly élénken emlékezünk, mintha csak tegnap-tegnapelőtt lestük volna meg, s amelyet most már hűségesen őrizni fogunk, amíg csak élünk...

Nem is tudom már, mikor volt, hol történt, amikor először kezelt ráztunk, amikor először mondtunk egymásnak valami lényegtelen vagy nagyon is lényegeset: valamikor a hetvenes évek elején-derekán, Dormán Lacival jöttünk vagy én egyedül, a Koronában, boldogult úrfikorunk fő színhelyén, Csentehegyen, Sanyi pincéjében, Alsólakoson, a szülőfalujában, Gálics Pista feledhetetlen műtermében, vagy éppen fenn a kápolnánál, törökverő Hadik nagyurunk végső nyughelyénél?... Csak annyi biztos, hogy ifjonti nagy bánatunkban vagy örömlünkben mindig innunk kellett valamit, meg hogy mindkettőnknek rendkívül fontosak voltak ezek a találkozások, s az is biztos, hogy Muravidéken akkor ő volt a nagybetűs KÖLTŐ, s minden itteni fontos történés mozgatója és krónikása, meg hogy őhöz mindig hazajöttünk; később pedig már azt is elárulta, hogy Ladik Katalin költészetébe szerelmes, s talán nemcsak a költészetébe...

Gálics István és a még nagyon fiatal Bence Lajos társaságában én mutattam be először a vajdasági olvasóközönségnek, Újvidék és Szabadka

érdeklődő és ragaszkodó magyarjainak. Úgy hiszem, ott és akkor mind a négyen valami nagyon különös és szinte megmagyarázhatatlan módon boldogok voltunk, akárcsak itt, Muravidéken is mindig, minden alkalommal, amikor találkoztunk...

Akkor írtam le ezeket a sorokat, több mint negyed évszázada: „Gyakrabban kellene találkoznunk. Hogy elmondjuk egymásnak közös gondjainkat, megtudjuk tőlük, mi újság van Halicanumban, hírt adjunk nekik a Vajdaságról. Úgy tűnik viszont: a majd félezer kilométeres távolság erősebb tolóerő, mint a sok-sok hajszálgyökér bennünket összefogó ereje. Túl sok folyó hömpölyög el közöttünk ahhoz, hogy gyakrabban találkozzunk.”

Nem tudom, mindez és még annyi minden más benne van-e ebben a Szúnyogh Sándorról készült szoborban, mint ahogy az évtizedek során beleformálódott a mi életünkbe...

Én meg azóta is szakadatlanul mondom, írom: a történelem, a balsors, a háborúk vihara által durván eltépett szálakat-hajszálgyökereket – amelyek korábban oly szorosán összekötöttek bennünket – a mi szent feladatunk újrakötözni. A legjobbaknak itt, a Muravidéken, s a legjobbaknak ott, a Vajdaságban.

S hogy a korábbinál még tartósabb legyen a kötelék, a szívünk szálait is odafogjuk, belesodorjuk. A mi szívünkből kivezető szálakat az itteni legbiztosabb cölöpökhöz kötözzük: Szúnyogh Sándor szívbeli jóbarátunk most felavatandó szobrához, Gálics István szívbeli jóbarátunk sírkövéhez, s mostani szívbeli jóbarátaink: Bence Lajos, Göncz László, Varga József, Halász Albert, Kepe Liliék, Patyi Zoliék szívünkkel egyazon ütemre dobbanó testvéri szívéhez.

Drága Sanyikám, végezetül mi mással tiszteleghetnék feledhetetlen szép emléked előtt, most felavatandó szobrodnál, mint számomra legfontosabb versed, a Halicanumi üzenet négy veretes sorával:

„Halicanum szülöttei

kutyánál hűebb fiai vagyunk e földnek

bárhova visz is sorsunk

lábunkat törve is hazarontunk.”

Igen, barátaim, én rendületlenül hiszek benne: ha üzenünk egymásnak, hogy baj van, hogy aránylag jól vagyunk, bármilyen szél fúj, a lábunkat törve is haza rontunk.

(Elhangzott Lendván, a Bánffy Központban, 2012. november 16-án.)